

Voortgangsrapportage Operatie Jong juni 2006

Het kabinet informeert de Tweede Kamer jaarlijks rond mei over de voortgang van Operatie Jong. Voor u ligt de tweede voortgangsrapportage, waarin de voortgang wordt geschetst op het terrein van de 12 thema's van de jeugdagenda van Operatie Jong en de versnelde aanpak van knelpunten op het terrein van het jeugdbeleid waarover het kabinet de Tweede Kamer in november 2005 heeft geïnformeerd (Tweede Kamer, 2005-2006, 29284, nr 14). Deze laatste brief zal in de voortgangsrapportage verder worden aangeduid als 'de versnellingsbrief'. Om de voortgangsrapportage ook goed toegankelijk te maken voor diegenen die geen (uitgebreide) kennis hebben over Operatie Jong, wordt telkens kort gememoreerd waarom de beschreven acties in werking zijn gezet. Eerdere notities en nadere informatie is te vinden op de website www.operatie-jong.nl.

De basis voor een goede ontwikkeling

De basis voor een goede ontwikkeling van jeugdigen ligt thuis. Daar waar ouders er niet meer alleen of met hun omgeving uitkomen, moet de overheid de helpende hand bieden. De gemeenten zijn hiervoor in eerste instantie verantwoordelijk. Met het thema **GEMEENTELIJKE TAKEN, BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN** worden de gemeenten door het Rijk hierin ondersteund. De resultaten daarvan zijn onder andere te vinden op de website www.invoeringwmo.nl, onder het prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroepen en van ouders met problemen met opvoeden'. Deze producten zijn onderdeel van de zogenaamde 'gereedschapskist' voor gemeenten die in het kader van de WMO samengesteld worden. Het betreft een aantal door de VNG uitgebrachte handreikingen die door het Rijk zijn gefinancierd. De VNG organiseert in 2006 in aanvulling hierop diverse workshops voor gemeenten. Verder betreft het de inzet van de impuls opvoed- en gezinsondersteuning: vijftig gemeenten ontvangen in de periode 2004-2007 €34,5 miljoen, met als doel het vergroten van het bereik van risicogezinnen en jeugdigen en het verkrijgen van meer inzicht in de effectiviteit van de gehanteerde interventies en methoden. Alle gemeenten ontvangen met ingang van 1 januari 2006 via de tijdelijke Regeling specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg €50 per elk nieuwgeboren kind voor beter algemeen preventief jeugdbeleid. Het kabinet adviseert gemeenten dit geld te gebruiken voor effectieve methoden van opvoedondersteuning. Met de totale impuls is € 10 miljoen gemoeid. Deze middelen zijn ter beschikking gesteld naar aanleiding van de motie Verhagen (Tweede Kamer 2004-2005, 30300. nr 9).

Helaas is het zo dat vrijwillige ondersteuning voor bepaalde situaties niet meer toereikend is en dat **JEUGDBESCHERMINGSMAATREGELEN** getroffen moeten worden. Dat is het geval als kinderen niet langer onbedreigd kunnen opgroeien bij hun ouders en hulp niet vrijwillig aanvaard wordt. In de versnellingsbrief zijn een aantal acties opgenomen die het mogelijk maken eerder, sneller en beter in te grijpen in zulke situaties. De acties worden binnen het programma Beter Beschermd opgepakt.

Eerder: De gronden voor de OTS zullen zo worden aangepast, dat deze maatregel ook voor 'lichte' zaken kan worden gevraagd. Bovendien wordt gewerkt aan een bevoegdheid voor het bureau jeugdzorg om de schriftelijke aanwijzing (zoals het volgen van een opvoedcursus) ter bekrachtiging aan de rechter voor te leggen zodat de rechter desgewenst hieraan een civiel dwangmiddel (dwangsom of lijfswang) kan verbinden. Het wetsvoorstel waarin deze mogelijkheden zijn opgenomen is in juni gereed voor formele consultatie. In oktober zal het, naar verwachting, voor advies kunnen worden gezonden naar de Raad van State.

Sneller: Als duidelijk is dat vrijwillige hulpverlening niet volstaat, is het voor de duidelijkheid naar kind en gezin en voor het opgang brengen van de noodzakelijke hulp van belang dat een jeugdbeschermingsmaatregel snel wordt opgelegd. Op 1 april jl. zijn zes proefprojecten van start

gegaan om de ketensamenwerking zo te organiseren dat besluitvorming over inzet van kinderbescherming in beginsel binnen één week zal plaatsvinden. Om de samenwerking tussen de Raad voor de Kinderbescherming, BJZ en de kinderrechter efficiënter te maken worden meerdere initiatieven genomen. Zo zullen doublures in onderzoek moeten worden voorkomen, wordt de informatie op een gemakkelijke manier uitgewisseld en zal de kinderrechter een dossier moeten ontvangen waarin precies de zaken zitten die nodig zijn voor de beoordeling. Landelijke evaluatie zal uitwijzen in hoeverre de resultaten eind van dit jaar zijn bereikt. Het ligt in de bedoeling vervolgens een landelijke doorlooptijd vast te stellen.

Beter: Is eenmaal besloten tot inzet van een kinderbeschermingsmaatregel dan zal de (gezins)voogdijwerker zijn of haar taak zo professioneel uitvoeren dat de inzet tot positieve resultaten leidt. Voor de uitvoering van gezinsvoogdij is een nieuwe werkwijze ontwikkeld die in de loop van 2007 en 2008 wordt ingevoerd zodat alle werkers deze vanaf eind 2008 kunnen toepassen. Eenzelfde professionele werkwijze wordt ontwikkeld voor de uitvoering van de voogdij.

Voor de toename in capaciteit van de jeugdbescherming is vanaf 2006 structureel €5,5 miljoen via de doeluitkering aan de provincies extra beschikbaar. In de versnellingsbrief staat reeds aangekondigd dat het kabinet dit bedrag beschikbaar stelt.

School en vrije tijd

Het thema ***SAMENHANG IN VOORZIENINGEN 0-12 JAAR*** beoogt een betere aansluiting tussen de voorzieningen (kinderopvang, onderwijs en welzijn, cultuur en sport) tot stand te brengen. Vorig jaar meldde het kabinet in de voortgangsrapportage Operatie Jong dat er meer dan 7.500 overblijfkrachten waren opgeleid met de subsidie die in het kader van dit thema ter beschikking is gesteld, nu is dat aantal met ongeveer drieduizend gestegen naar ruim 10.500. Daarnaast is voor verdere verbetering van de tussenschoolse opvang vanaf 2006 structureel €30 miljoen beschikbaar. Deze middelen kunnen bijvoorbeeld ingezet worden voor het aanstellen van een overblijfcoördinator of de personele uitvoering van tussenschoolse opvang. De verantwoordelijkheid voor tussenschoolse opvang wordt per augustus 2006 bij de schoolbesturen gelegd via een wetswijziging van de Wet op het Primair Onderwijs. Ouders krijgen (bij monde van de medezeggenschapsraad) instemmingsrecht over de wijze waarop de tussenschoolse opvang wordt georganiseerd.

Om de informatie over de verschillende regelingen die er bestaan voor 0-12 jarigen meer toegankelijk te maken is inmiddels de derde nieuwsbrief 'Samenhang in voorzieningen 0-12 jarigen' uitgebracht.

Voor het creëren van combinatiefuncties heeft een landelijke stuurgroep onder regie van SZW advies gegeven over arbeidsvoorwaarden en opleidingenstelsel met betrekking tot de combinatiefuncties. Combinatiefuncties maken het mogelijk functies als klasse- of onderwijsassistent, medewerker buitenschoolse opvang of peuterspeelzaalleidster te combineren in één functie.

In het kader van het programma Dagarrangementen & Combinatiefuncties is € 100 mln. subsidie beschikbaar gesteld uit de Algemene middelen, voor het stimuleren van dagarrangementen/brede scholen en het creëren van combinatiefuncties. Tot en met 31 maart 2006 hebben (deel)gemeenten en provincies hiertoe projectaanvragen kunnen indienen. Toegekende projecten kunnen lopen tot en met juli 2008. Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn betrokken bij het programma.

De motie Van Aartsen/Bos is gericht op een betere aansluiting tussen de schooltijden en de voor- en naschoolse opvang. Bij de uitwerking is de vraag van ouders leidend: indien zij een goede aansluiting wensen, wordt de school verantwoordelijk om dit te (laten) organiseren. Voor- en

naschoolse opvang valt onder de Wet kinderopvang, de kwaliteit van de voor- en naschoolse opvang is geregeld via deze Wet. OCW en SZW hebben hiervoor samen, in overleg met onderwijs- en opvangorganisaties, een stappenplan uitgewerkt. Over de nadere invulling van de motie is de Tweede Kamer eind april 2006 geïnformeerd (Tweede Kamer 2005-2006, 30300 VIII, nr. 226).

Om de samenwerking tussen brede scholen en bibliotheken een impuls te geven is het Casanova-project opgestart. Uit dit project is een aantal instrumenten voortgekomen (zoals bijv. het 'Casanova Klaverblad') dat bibliotheken helpt bij de totstandkoming van samenwerking met de brede school.

Het project loopt nog tot de zomer en de nadruk ligt nu op het verspreiden van kennis en ervaring.

Vanaf 2005 kunnen gemeenten een financiële bijdrage van het Rijk ontvangen voor arrangementen van sportieve of bewegingsactiviteiten voor jongeren die voortkomen uit een samenwerking tussen buurt-, onderwijs- en sportorganisaties (BOS). Met ingang van februari 2006 is de regeling aangepast en hebben gemeenten tot 1 april 2006 aanvragen kunnen indienen voor co-financiering (50%-50%) van hun projecten. Meerdere projecten per gebied mochten worden aangevraagd. De uiterlijke einddatum voor een BOS-project is 31 december 2011. Inmiddels worden 165 BOS- trajecten uitgevoerd in 78 gemeenten. De effecten die met deze maatregelen bereikt zijn, worden pas later bekend aangezien de eerste projecten in de loop van 2005 zijn gestart.

Voor 2006 en 2007 is door het kabinet € 46 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de huisvesting van brede scholen en het meer multifunctioneel maken van sportaccommodaties. Middelen van de ministeries van OCW en VWS zijn hiervoor samengevoegd in één regeling. Met deze middelen kunnen schoolgebouwen worden aangepast zodat deze beter aansluiten bij de samenwerking die de brede schoolpartners beogen en gelijktijdig krijgen sportaccommodaties rond scholen en buurten een kwaliteitsimpuls. Samen met de BOS-regeling levert deze regeling een bijdrage aan de doelstellingen van de Alliantie "School en Sport samen sterker". Deze Alliantie, waarin de ministeries van OCW en VWS alsmede NOC*NSF participeren, heeft als doel het bereiken van levenlang sporten en bewegen van jongeren. Hiervoor wordt de samenwerking tussen scholen en sportorganisaties gestimuleerd.

De ontwikkeling van de brede scholen is in kaart gebracht in het 'Jaarbericht brede scholen 2005' dat in november 2005 is verschenen. Om de mogelijkheden van brede scholen onder de aandacht van gemeenten, scholen, ouders en kinderen te brengen en kennis en ervaringen te delen is een Campagne Brede School gestart. In maart 2006 is de 'Brede Krant' uitgekomen met daarin artikelen over samenwerking en samenhang en in april is de prijsvraag 'hoe breed is jouw school?' uitgeschreven.

Ook is in april de vierde landelijke conferentie 'brede school georganiseerd.

Jeugdigen brengen veel tijd door in de openbare ruimte. Toch is die openbare ruimte niet altijd goed op jeugdigen ingericht. In het kader van het thema *JEUGD EN FYSIEKE RUIMTE* zijn hiervoor initiatieven ontwikkeld om de situatie te verbeteren. In nauwe samenwerking met het netwerk Child Friendly Cities is hiervoor een aantal activiteiten ontwikkeld. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de totstandkoming van het handboek speelruimtebeleid. Dit handboek dient als instrument om gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van een integraal speelruimtebeleid. Dit handboek zal in augustus/september verschijnen en aan alle gemeenten worden verstrekt.

Daarnaast is de afgelopen tijd een prijsvraag voor gemeenten uitgeschreven voor meest "kindvriendelijke projecten". Deze prijsvraag was een groot succes met veel goede inzendingen. Bij de uitreiking van de prijzen medio juni wordt tevens de bundel "kindvriendelijke initiatieven" gepresenteerd. Deze bundel bevat naast alle bekroonde projecten ook voorbeelden uit het Innovatieprogramma Stedelijke Vernieuwing (IPSV) van VROM en de tijdelijke stimuleringsregeling buurt, onderwijs en sport (BOS) van VWS. Deze bundel moet gemeenten inspireren bij hun ontwikkeling van lokaal speelruimtebeleid.

In gesprekken die het ministerie van VROM met gemeenten heeft zal, daar waar het openbare ruimte betreft, specifiek aandacht aan speelruimte voor jongeren worden gegeven.

Tenslotte heeft de Minister van VROM in april jl. in een beleidsbrief aan de colleges van Burgemeester en Wethouders van alle gemeenten gevraagd om een bijdrage te leveren aan het beschikbaar zijn van voldoende en goede buitenspeelruimte. Uw Kamer heeft een afschrift van deze brief ontvangen (Tweede Kamer 2005-2006, 28996, nr 10).

In de versnellingsbrief heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over het voornemen te komen tot het programma **MEEDOEN ALLOCHTONE JEUGD DOOR SPORT**. In de periode 2006-2010 worden vijfhonderd sportverenigingen en sportscholen ingezet ten behoeve van preventief jeugdbeleid en worden. Daarvan worden vijftig sportverenigingen en sportscholen ingezet ten behoeve van jeugdzorg en reïntegratie. De elf gemeenten met het hoogste aantal niet-westerse allochtonen en negen sportbonden zijn geselecteerd om het programma uit te voeren. Bewust wordt het aantal beperkt gehouden om de middelen niet te zeer te versnipperen. Bij de zorgtrajecten wordt een programmamanager ingezet om de verbinding te leggen tussen gemeenten, bonden en jeugdzorginstellingen.

De Staatssecretaris van VWS en de Minister van V&I maken prestatieafspraken met de geselecteerde gemeenten en sportbonden. In de afspraken wordt samenwerking tussen de partijen geëist: gemeenten en sportbonden selecteren samen de sportverenigingen en sportscholen die aan het programma gaan meedoen en bepalen samen de aanpak op lokaal niveau. De gemeenten en sportbonden bepalen verder zelf hoe de gemaakte prestatieafspraken gerealiseerd zullen worden: voor de aanpak op lokaal niveau bestaat geen blauwdruk. Wel geeft het Rijk een aantal succes- en faalfactoren uit eerdere projecten en gesprekken met experts mee. Aan het eind van het programma zullen de gemeenten en sportbonden op de resultaten worden afgerekend.

Op naar een zelfstandig bestaan

Een kernpunt van Operatie Jong is het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en zorg om problemen bij jeugdigen te voorkomen danwel op te lossen en ze een goede schoolcarrière te laten doorlopen. Het kabinet heeft Uw Kamer in november 2004 in het kader van Operatie Jong geïnformeerd over het belang om de afstemming op uitvoerend niveau vorm te geven met een beperkt aantal netwerken rondom de school met heldere verantwoordelijkheden voor de verschillende onderdelen voor de keten én voor het resultaat van de keten als totaal (Tweede Kamer 2004-2005, 29284, nr 5). Juist dit punt wordt in het thema **ZORG IN EN OM DE SCHOOL** (ZioS) opgepakt.

In 2005 is de tweede LCOJ-monitor in het primair, voortgezet en beroepsonderwijs naar de samenwerking tussen het onderwijs en externe instellingen uitgevoerd. Voor het primair onderwijs zien we een enorme stijging van het aantal zorgadviesteams (ZAT's), de interdisciplinaire teams waarin zorgverleners in en om de school in samenwerken. Had in 2003 nog 20% van de PO-scholen een ZAT, in 2005 is dat aantal opgelopen tot 63%. Veelal zijn deze georganiseerd op het niveau van WeerSamenNaarSchool-Verband. Dat betekent dat ruim 5000 scholen voor primair onderwijs over een ZAT beschikken. En ook het voortgezet onderwijs, waar

het ZAT al stevig geworteld is (vorig jaar had 89% van de vo-scholen al een ZAT), laat een verdere stijging zien: daar heeft nu 91% van de scholen al een ZAT. De BVE-sector tenslotte laat ook een positieve ontwikkeling zien: daar zien we een stijging van 43% in 2004 naar 65% in 2005. Dit betreft ZAT's veelal georganiseerd in servicecentra en trajectbureaus.

Scholen, samenwerkingsverbanden, gemeenten en provincies zijn in het algemeen onveranderd positief over de resultaten die de ZAT's boeken. Uit de monitor die in het voortgezet onderwijs is uitgevoerd blijkt dat een ruime meerderheid van de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs (80%) van mening is dat ingebrachte leerlingen door de zorgadviesteams over het algemeen (zeer) adequaat en doeltreffend geholpen worden. De meerderheid van de gemeenten vindt dat er adequaat en doeltreffend gehandeld wordt. De scholen oordelen zelf ook positief en rapporteren dat er in vergelijking met 2004 meer resultaat wordt geboekt op drie gebieden: sneller mobiliseren van begeleiding of hulp, samenwerking met externe instellingen en vermindering van voortijdig schoolverlaten. Op een aantal scholengemeenschappen zien we al een zeer sterke reductie van het aantal voortijdig schoolverlaters als direct gevolg van de aanpak van goed werkende zorgadviesteams. Maar ook wijst de praktijk inmiddels de preventieve werking er van uit: er worden daadwerkelijk eerder problemen worden gesignaleerd en sneller passende hulp geboden door een effectieve zorgafstemming.

Vanuit de monitor, literatuur en de regionale activiteiten is in het project ZioS voortgezet onderwijs een kwaliteitsmodel voor ZAT's ontwikkeld. Het kwaliteitsmodel ondersteunt de betrokken partijen bij de inrichting en vormgeving en het functioneren van de ZAT's en heeft als doel kwaliteitsverbetering van de multidisciplinaire samenwerking. Eind 2006 komt er voor het primair onderwijs en voor het beroepsonderwijs een 'referentie- of kwaliteitsmodel' voor de zorgadviesteams dat ook de prestaties, inzet en taken partijen, coördinatie en regievoering voor de samenwerking van het onderwijs met de andere organisaties omvat.

Voor de bestuurlijke afspraken over de feitelijke inzet en capaciteit in de ZAT's vragen aandacht. Daarbij zijn met name de inzet van het maatschappelijk werk en de jeugdgezondheidszorg een belangrijk aandachtspunt. In 2006 ligt in alle regio's, naast het vergroten van het aantal zorgadviesteams en het ondersteunen van bestuurlijk sluitende afspraken tussen provincies, gemeenten en schoolbesturen, de nadruk op het verder professionaliseren van deze samenwerking tussen de verschillende partijen, zodat er een sluitend en kwalitatief zorgnetwerk rondom alle scholen wordt gerealiseerd.

Om versneld een aantal concrete resultaten op het thema *Zorg in en om de school* te boeken is door het kabinet besloten dat in 2006 en 2007 op basis van de tot nu toe behaalde resultaten in ZioS op kleine schaal met twee keer € 2 miljoen in de onderwijssectoren PO, VO en BVE wordt geëxperimenteerd met een kwaliteitsimpuls. Uw Kamer is daar eerder over geïnformeerd in de versnellingsbrief. Dit gebeurt enerzijds door de uitvoerende regie van het ZAT stevig te verankeren, anderzijds door in te zetten op deskundigheidsbevordering van leden van het ZAT en van leerkrachten en docenten zodat zij beter in staat zijn om problemen te signaleren en deze tijdig naar het ZAT kunnen geleiden. In 21 pilotlocaties met succesvolle ZAT's wordt de komende twee jaar gewerkt aan deze werkwijze. In de versnellingsbrief is onder andere aangegeven dat Bureau Jeugdzorg met deze werkwijze zo nodig direct een indicatie kan stellen voor professionele hulp. Bijzondere aandacht zal dan ook uitgaan naar de mogelijkheden van het benutten van de informatie uit het ZAT voor de indicatiestelling voor Jeugdzorg. In dit programma worden ook de mogelijkheden voor het gebruik van de 'Strengths and Difficulties Questionnaire' (SDQ) voor het onderwijs onderzocht. De SDQ is een screeningsinstrument om het psychisch welbevinden van kinderen en jongeren te onderzoeken.

Op deze manier wordt een link gelegd tussen het thema *Zorg in en om de school* en het thema *Vroegsignalering*.

Deze kwaliteitsimpuls zal in 2008 landelijk worden gemaakt wanneer de resultaten uit de experimenten zichtbaar zijn geworden en bekend is voor welke aanpak precies kan worden gekozen.

Tussen school en arbeidsmarkt bevindt zich een snijvlak, waar samenwerking noodzakelijk is om te zorgen voor soepele overgangen. Met het thema **MAXIMALISEREN MAATSCHAPPELIJK RENDEMENT VAN HET ONDERWIJS**, dat gezamenlijk door OCW en SZW wordt aangepakt, worden voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid in samenhang benaderd. Het afgelopen jaar is er belangrijke vooruitgang geboekt op dit thema. De inspanningen van de afgelopen jaren beginnen nu ook in kwantitatieve zin zichtbaar te worden; het aantal voortijdige schoolverlaters neemt voor het eerst af. Vorig jaar meldde het kabinet in de voortgangsrapportage Operatie Jong dat ruim 10.000 jeugdigen zijn geplaatst in een extra jeugdbaai, nu zijn in het totaal ruim 25.000 extra jeugdbanen gecreëerd.

In november 2005 is er een brief naar uw Kamer gestuurd (Kamerstuk 2005-2006, 26695, nr. 26) waarin de aanpak van voortijdig schoolverlaten (VSV) voor de toekomst uiteengezet is. Er is inmiddels een projectdirectie VSV opgericht binnen het ministerie van OCW om die plannen ten uitvoer te brengen. Er is dit jaar een eerste daling te zien in de Sardes cijfers van het aantal voortijdige schoolverlaters. In het teljaar 2003-2004 waren er nog 63.914 nieuwe voortijdige schoolverlaters, in het teljaar 2004-2005 is dat afgenomen naar 56.963, een daling van ongeveer 10%. Maar die daling is nog niet genoeg en er is een extra versnelling nodig om de doelstellingen voor 2010 te halen (50 % minder voortijdige schoolverlaters ten opzichte van 2002). Daarom is er op 28 april 2006 een perspectievennota aan uw kamer gezonden met daarin een uitgewerkt perspectief om de schooluitval op korte en langere termijn sterk terug te dringen (Tweede Kamer 2005-2006, 26695, nr. 32). Het perspectief in die nota en het pakket aan maatregelen dat daarbij hoort, is tot stand gekomen op basis van gesprekken, praktijkvoorbeelden (aanvullende) onderzoeken, adviezen en nadere analyses. Dit heeft ook een groot aantal good practices en quick wins opgeleverd, die landelijk verspreid worden om de succes die er zijn op grotere schaal mogelijk te maken. In hoofdlijnen richt de perspectieven nota zicht op vier onderdelen:

- het probleem van voortijdig schoolverlaten bij de bron aanpakken;
- de overgangen in leerloopbanen van kinderen zo soepel mogelijk maken;
- de leerplicht goed handhaven en te verlengen;
- de (werk)praktijk te erkennen als leermeester.

Als leerlingen dan toch voortijdig stoppen met school, dan wordt de aandacht daarna ten eerste gericht op de jongeren zonder vast werk. Op basis van individueel maatwerk worden deze jongeren terug naar school geleid, of naar werk, of een combinatie van beide. Voortijdige schoolverlaters die wel vast werk hebben, worden onder het motto 'meebewegen' in hun werkomgeving alsnog gestimuleerd een (start)kwalificatie te halen.

Op het gebied van extra jeugdbanen is er succes behaald door de Taskforce Jeugdwerkloosheid, ingesteld door OCW en SZW gezamenlijk. Toen de Taskforce Jeugdwerkloosheid van start ging stonden zo'n 65.000 jongeren als werkzoekend ingeschreven bij de Centra voor Werk en Inkomen. Uit de laatste cijfers blijkt dat aantal gedaald tot net onder de 40.000. Dat betekent dat dankzij de inzet van CWI jongerenadviseurs, de MKB actieteams, gemeenten en werkgevers de Taskforce er tot nu toe voor heeft kunnen zorgen dat 25.575 extra jongeren een jeugdbaai hebben gevonden. De doelstelling voor 2005 lag 22.500 extra jeugdbanen. De Taskforce ligt dus goed op schema om haar doelstelling te halen.

Op het recht pad ....komen en blijven

Uit criminaliteitscijfers is gebleken dat jongeren van Marokkaanse herkomst zijn oververtegenwoordigd. Deze oververtegenwoordiging is niet wenselijk en staat integratie van de hele doelgroep in de weg. In de versnellingsbrief is daarom aangekondigd dat de Minister van Justitie met de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag) afspraken zal maken over de aanpak van deze problematiek om te komen tot **MAATWERK IN DE AANPAK VAN ALLOCHTONE CRIMINELE JONGEREN**. Hierbij wordt de systematiek van de GSB-III gevolgd. De G4 maken een aanvulling op hun meerjaren ontwikkelingsprogramma (MOP) waarin zij aangeven wat hun doelstellingen en ambities zijn en hoe zij die verwachten te bereiken. Hiervoor is in 2006 en 2007 jaarlijks €5 miljoen beschikbaar en daarna jaarlijks €6 miljoen.

De plannen van de G4 richten zich op effectiviteitsverhoging op het voorkomen van criminele loopbanen bij Marokkaanse jongeren. Dit wordt bereikt door het uitbreiden van de begeleidingstrajecten in aanvulling op de afdoening door Justitie. In juli 2006 wordt de voorbereidende fase afgesloten en de te bereiken prestaties vastgelegd in een uitvoeringsbesluit. De extra middelen aan de gemeenten worden beschikbaar gesteld via de brede doeluitkering Sociaal Integratie en Veiligheid (BDU SIV).

Bij het thema **JEUGDCRIMINALITEIT** zet het kabinet met name in op nazorg: de zorg die na afloop van een strafrechtelijke interventie wordt opgestart danwel wordt voortgezet. Het kabinet streeft ernaar dat alle jeugdigen die een justitiële jeugdinrichting verlaten passende nazorg aangeboden krijgen.

Een jeugdige die een justitiële jeugdinrichting verlaat moet onderwijs en zorg kunnen ontvangen in de gemeente waar deze jeugdige zich gaat vestigen. Met het Projectbureau aansluiting nazorg van het Gevangeniswezen en het Match/Work-Wise nazorgproject Ketenmanagement wordt gekeken wat de beste werkwijze is als het gaat om een specifiek op de jeugdige gericht aansluitingstraject.

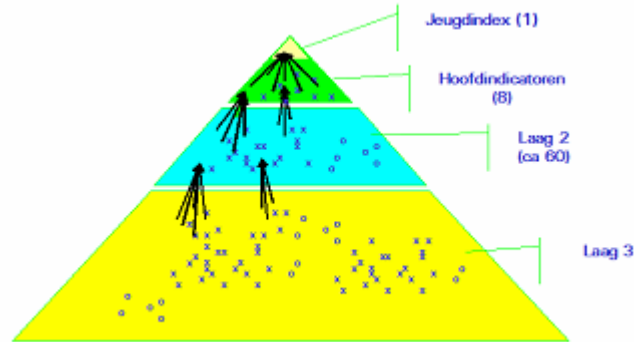
Ten aanzien van de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is bij het bieden van nazorg zijn in samenwerking met de uitvoeringsorganisaties de huidige regelgeving, convenanten en protocollen op dit gebied bekeken en knelpunten daarin geïnterpreteerd. In juli dit jaar zal er aan de hand hiervan een nieuw verantwoordelijkheidskader zijn gerealiseerd.

Soms is een vrijblijvend karakter van nazorg ongewenst. Daarom zal er door middel van voorlichting over de mogelijkheden bij alle relevante partners gestimuleerd worden dat (jeugd)reclassering/nazorg waar mogelijk als een (bijzondere) voorwaarde in een voorwaardelijke gedeelte van een straf wordt opgelegd.

Kennisinfrastructuur

Voor goed jeugdbeleid is een goede kennisinfrastructuur voor alle betrokken overheden en partijen noodzakelijk. Het gaat dan om gesystematiseerde kennis van de jeugdigen in Nederland, om goede uitwisseling van gesignaleerde risico's en om kennis over effectieve methodieken om problemen van jeugdigen aan te pakken.

Vanuit het thema **JEUGDMONITOR** zorgt het kabinet ervoor dat in 2007 één landelijke jeugdmonitor operationeel is. Deze zal een goed samenhangend beeld bieden over de toestand van de jeugd om overheden en partijen van relevante beleidsinformatie te voorzien. De jeugdmonitor krijgt een piramidale opbouw van gegevens:

De top van de piramide wordt gevormd door de jeugdindex: één getal waarin de staat van de jeugd wordt weergegeven. Deze index wordt samengesteld uit 8 hoofdindicatoren uit de domeinen omgeving, gezondheid en welzijn, criminaliteit, onderwijs en arbeid. Op hun beurt zijn de 8 hoofdindicatoren weer samengesteld uit circa 60 indicatoren.

Op deze wijze wordt gekomen tot een samenhangend beeld van de toestand van de jeugd in Nederland. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zal ten behoeve van de jeugdmonitor de benodigde data verzamelen, controleren en uiteindelijk op de website plaatsen. De definitieve opdracht om te komen tot een jeugdmonitor zal rond de zomer aan het CBS verstrekt worden. Tijdens de bijeenkomst waarin de opdracht wordt ondertekend zullen ook meerjarige samenwerkingsafspraken met betrekking tot de jeugdmonitor ondertekend worden door de betrokken ministeries. Dit betreft de ministeries van VWS, OCW, Justitie en SZW. Overigens vertoont de jeugdmonitor parallellen met de zorgbalans. Wel gaat het laatste document ook in op de werking van het gezondheidssysteem. Bij de jeugdmonitor zal in de tweede helft van dit jaar worden gezien of een dergelijke uitbreiding daar ook zal plaatsvinden.

In de versnellingenbrief heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over de **VERSNELDE INVOERING VAN HET ELEKTRONISCH KINDDOSSIER IN DE JEUGDGEZONDHEIDSZORG**. Eind april heb ik uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken hieromtrent (Tweede Kamer 2005-2006, 29284 en 30300 XVI, nr 19). In deze brief heb ik aangegeven dat ik er op dit moment van uitga dat het haalbaar is dat op 1 januari 2007 het gemeenschappelijke registratiesysteem voor jeugdgezondheidszorg-organisaties beschikbaar is. Het jaar 2007 is dan het implementatiejaar op lokaal niveau. Alle kinderen krijgen vanaf 1 januari 2008 een elektronisch kinddossier-jeugdgezondheidszorg in het gemeenschappelijk registratiesysteem.

Via het thema **REGISTRATIE EN INFORMATIE-UITWISSELING** wordt de landelijke verwijsindex ontwikkeld. De verwijsindex biedt instellingen in de brede zorgketen, zoals (jeugd)zorg, onderwijs en justitiële instellingen, adequate en actuele informatie over collega-instellingen die met eenzelfde risicojeugdige aan de slag zijn, danwel een risico bij een jongere signaleren. Voor de totstandkoming van deze verwijsindex wordt nauw samengewerkt met de gemeenten Helmond, Hengelo/Enschede, Leeuwarden en Rotterdam, die al ervaring hebben met een gelijksoortig werkend informatiesysteem.

Een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van de verwijsindex is dat het systeem de lokale werkwijze ondersteunt en daarom wordt ingericht op de lokale wijze van samenwerking. Het is een landelijke ICT-toepassing die de koppeling van decentrale systemen mogelijk maakt. Bovengemeentelijke uitwisseling is belangrijk omdat de leefwereld van een jongere zich soms uitstrekt over meerdere gemeenten en het werkgebied van sommige instellingen zich uitstrekt over meerdere gemeenten. Ook maakt het mogelijk om jongeren in geval van verhuizing te volgen.

Om de verwijfsindex snel tot stand te brengen heeft het kabinet €5 miljoen uitgetrokken, zoals eerder gemeld in de versnellingenbrief en verder toegelicht in de brief die op 5 december (Tweede Kamer 2005-2006, 29284, nr 16). Door de inzet van deze middelen is het mogelijk om in september/oktober 2006 de ICT-toepassing te realiseren. Het streven is om eind 2006/begin 2007 te beginnen met de introductie van de verwijfsindex. Naast het ter beschikking stellen van de ICT-toepassing zullen implementatiehulpmiddelen ter beschikking worden gesteld voor gemeenten, waarbij gedacht moet worden aan modellen voor een samenwerkingsconvenant of een privacyprotocol voor de verschillende sectoren. Vooruitlopend op de hierna genoemde landelijke *Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin* wordt hierbij samengewerkt met de *Helpdesk Privacy* van het ministerie van Justitie.

Het College bescherming persoonsgegevens heeft gelet op de gevoelige aard van de voorgenomen gegevensverwerking interesse getoond voor de ontwikkeling van de verwijfsindex. Het wil geïnformeerd worden op welke wijze invulling wordt gegeven aan de bescherming van privacybelangen en heeft zich beschikbaar gesteld voor overleg en advies.

Alleen een ICT-toepassing om gesignaleerde risico's uit te wisselen volstaat niet: het is ook van belang dat de instellingen evidence-based signaleringsinstrumenten gebruiken. In maart jongstleden heeft het kabinet Uw Kamer het rapport van de Inventgroep doen toekomen (Tweede Kamer 2005-2006, 29284, nr 18). Dit rapport is tot stand gekomen in het kader van het thema **VROEGSIGNALERING**. In de aanbiedingsbrief bij het rapport staat onder meer aangegeven hoe de aanbevelingen van de Inventgroep verder worden uitgewerkt.

Juist de combinatie van enerzijds een intersectoraal breed signaleringssysteem in de vorm van de verwijfsindex en anderzijds de inhoudelijke informatie in longitudinale elektronische kinddossiers in de jeugdgezondheidszorg, onderwijs en justitiële instellingen maakt een goede ondersteuning van jeugdigen en gezinnen mogelijk.

In de versnellingenbrief is geconstateerd dat registratie en signalering van problemen bij de jeugd bij te veel voorzieningen in de jeugdketen plaatsvindt. De beschikbare informatie wordt niet altijd uitgewisseld tussen betrokken partners omdat de benodigde infrastructuren en informatievoorziening ontbreken danwel omdat men zich beroept op het argument dat de privacy dit niet toestaat.

Om deze reden hebben de betrokken departementen besloten uitvoeringsinstanties te ondersteunen bij de beantwoording van privacyvragen die zich voordoen en het verkennen van mogelijkheden in het kader van gegevensuitwisseling. Daarbij wordt gedacht aan aanhaking bij de *Helpdesk Privacy* van het Ministerie van Justitie. Op deze manier ontstaat een kennisnetwerk op het gebied van privacy en jeugd, de landelijke **HELPDESK PRIVACY JEUGD EN GEZIN**, en kunnen uitvoeringsinstanties worden ondersteund bij het verkennen van de mogelijkheden. Knelpunten kunnen worden geïnventariseerd en gesignaleerd. Daadwerkelijke belemmeringen in de (privacy)regelgeving kunnen gezamenlijk door de departementen worden aangepakt.

De verschillende departementen werken in gezamenlijkheid aan een plan van aanpak zodat de inrichting en de voorbereidende werkzaamheden deze zomer kunnen aanvangen. In het najaar 2006 zal de implementatie van de landelijke *Helpdesk Privacy Jeugd en Gezin* plaatsvinden.

Jeugdigen en ouders moeten ervan op aan kunnen dat alleen aantoonbaar effectief bewezen interventies worden ingezet. Daarvoor is nodig dat 'evidence based' instrumenten ontwikkeld zijn en bekend zijn. Hier wordt aan gewerkt in het kader van het thema **KWALITEIT EN EFFECTIVITEIT VAN PROGRAMMA'S**. Het Kenniscentrum Jeugd (voorheen NIZW) gaat de kennis toegankelijk maken voor de sector. Bijvoorbeeld via de website www.jeugdinterventies.nl, die de komende tijd

verder wordt gevuld. Op termijn moeten alle instrumenten, programma's en interventies te vinden zijn in een toegankelijke databank.

Ze dienen gecategoriseerd te worden op basis van hun wetenschappelijk gehalte en bewezen effectiviteit. Voor deze beoordeling wordt dit jaar gewerkt aan een breed gedragen certificeringssysteem voor jeugdinterventies.

ZonMw is gevraagd om dit jaar een programma Jeugd op te stellen voor de periode 2007-2012.

Aan de hand van bestaande studies en in overleg met experts en veldpartijen wordt inzichtelijk gemaakt waar binnen het jeugdveld een gebrek is aan 'evidence based' instrumenten en interventies. Op die specifieke gebieden wordt vervolgens onderzoek gestart. Dit richt zich onder meer op het toepasbaar maken van in het buitenland bewezen effectieve programma's en instrumenten voor de Nederlandse situatie, het ontwikkelen van nieuwe programma's en effectiviteitsonderzoek naar bestaande veelbelovende programma's die reeds in Nederland worden gebruikt.

Het eventueel wettelijk verplichten om alleen te werken met evidence based methoden is nog niet aan de orde: eerst moeten er voldoende methoden op hun effectiviteit zijn onderzocht.

Vooruitlopend hierop is het uiteraard wel in het belang van jeugdigen en hun ouders dat al zoveel mogelijk met evidence based methoden wordt gewerkt. Het is de intentie van het kabinet om eind 2006 na het verschijnen van het door ZonMw opgestelde onderzoeksprogramma met de medeoverheden en de belangrijkste (koepels van) veldpartijen af te spreken dat de komende jaren zoveel mogelijk wordt gewerkt met evidence based methoden.

Het Centrum Jeugdgezondheid is onderdeel van het RIVM en heeft als doel de kwaliteit van de jeugdgezondheidszorg en de jeugdgezondheid te verbeteren. Het Centrum ondersteunt de jeugdgezondheidszorg en de hierin werkzame professionals bij verdere uniformering, informatisering en professionalisering. Een belangrijk element hierbij is de ontwikkeling, actualisering en implementatie van standaarden richtlijnen en protocollen. In het kader van het VWS kennisprogramma jeugd stimuleert het Centrum de kennisontwikkeling voor de jeugdgezondheidszorg. Het Centrum leidt de ontwikkelde kennis richting de JGZ-professionals, kennis- en onderzoeksinstituten en andere organisaties. Het centrum is een vraagbaak voor het Basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, signaleert mogelijke knelpunten hierin en zet zich in voor de oplossing hiervan.

Opheffen van belemmeringen

In het thema *HARMONISERING INDICATIESTELLINGEN* wordt hard gewerkt aan verbetering op het terrein van de toegang tot geïndiceerde (jeugd)zorg en speciaal onderwijs. Voor jeugdigen die vanwege hun problematiek meerdere indicaties nodig hebben, worden enkelvoudige procedures en routes ontwikkeld met afspraken over eenduidige cliëntroute, informatie-uitwisseling, geharmoniseerde vragenlijsten en mandatering van diagnostiek. Indicatie-organen van speciaal onderwijs, jeugdzorg en AWBZ-zorg experimenteren met modellen en afspraken die ontwikkeld zijn vanuit de praktijk. Deze experimenten moeten leiden tot aanmerkelijke verbetering van de toegang tot deze indicaties, waardoor de jeugdige cliënt die aangewezen is op meerdere indicaties sneller en effectiever recht krijgt op zorg en onderwijs.

Op twee terreinen vinden experimenten plaats, namelijk op de combinatie jeugdzorg en speciaal onderwijs cluster IV en op de combinatie AWBZ-zorg en speciaal onderwijs cluster III. In verschillende regio's hebben de indicatie-organen de handen in elkaar geslagen, met elkaars werkwijze kennis gemaakt, en modellen en afspraken ontwikkeld. Deze modellen voor afstemming en afspraken voor samenwerking zorgen ervoor, dat de cliënt met minimale inspanning en maximale transparantie de indicaties krijgt toebedeeld.

De ministeries van OCW en VWS hebben regelmatig contact gehad met de landelijke kernspelers IPO, MO-groep, MEE, LCTI, WEC-raad, CIZ, ZN. Deze partijen ondersteunen het ingezette proces. Eind februari is overeenstemming over de richting van het traject bereikt. De genoemde kernspelers stemmen in met het opstellen van een landelijk raamwerk, waarin een aantal onderwerpen aan de orde komen. De gedachten gaan nu uit naar de volgende onderwerpen: een cliëntroute waarmee als het ware één front-office ontstaat, afspraken over informatie-uitwisseling, geharmoniseerde vragenlijsten, afspraken over het accepteren (en mandateren) van elkaars diagnostiek. Het aldus te ontwikkelen landelijk raamwerk zal afstemming en samenwerking tussen indicatiestellers in het onderwijs, jeugdzorg en de AWBZ regelen. In het landelijk raamwerk komt niet te staan hoe de regio's deze zaken exact moeten uitwerken, maar dat er afspraken over gemaakt moeten worden. Er zullen hierbij voorbeelden gegeven worden van mogelijke invullingen.

De komende periode wordt gebruikt om de test- en toetsfase af te sluiten en opheldering te leveren over de exacte wijze van invulling van het landelijk raamwerk, zodat het in het najaar gereed is. Het kabinet wil het landelijk raamwerk dan met de genoemde kernspelers formeel bekrachtigen. In de periode daarna zullen de regionale partijen daadwerkelijk regionale afspraken maken over de exacte regionale invulling van het raamwerk.

De verbeteringen in het jeugdbeleid die met de resultaten van de Jong-thema's worden beoogd leiden ook tot een andere kijk op toezicht. In het thema *INTEGRAAL TOEZICHT JEUGDZAKEN* (ITJ) hebben vijf rijksinspecties op het terrein van jeugd in de afgelopen twee jaar gewerkt aan de realisatie van een integraal toezichtkader. De samenwerkende inspecties zijn de Inspectie voor de Gezondheidszorg, Inspectie van het Onderwijs, Inspectie jeugdzorg, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en de Inspectie Werk en Inkomen.

Het ITJ-project is in december 2005 geëvalueerd door het Ministerie van Financiën (CAD).

De pilotgemeenten, enkele betrokken voorzieningen, inspectieleiding en ambtenaren van betrokken departementen zijn daarbij bevestigd. De algemene conclusie van deze evaluatie was dat de doelstellingen van het project ITJ goeddeels zijn behaald. Behalve dat er een toezichtkader is opgezet dat in vier pilots heeft bewezen redelijk te werken, is er vertrouwen van de betrokkenen in het maatschappelijk effect van deze aanpak op langere termijn.

Het ITJ-project heeft een aantal producten opgeleverd: het concept-toezichtkader jeugdzaken 0-23, de metarapportage voor het rijksbeleid en het werkplan 2006 waarin de bij ITJ betrokken inspecties hun gezamenlijke onderzoeksprogramma beschrijven. Het concept-toezichtskader jeugdzaken 0-23 is het resultaat van de test in vier pilotgemeenten: Almere, Utrecht, Venlo en Eindhoven. Eind 2005 is nog een finale test in de gemeente Heerlen uitgevoerd. Zowel op bestuurlijk als op uitvoerend niveau hebben de gemeenten - en vooral ook de lokaal opererende voorzieningen - de inspecties de gelegenheid geboden om de mogelijkheden en grenzen van deze nieuwe toezichtvorm te verkennen. Ook in de verdere ontwikkeling van ITJ hebben zij met hun feedback een bijdrage geleverd aan het eindresultaat.

De bevindingen uit ITJ-onderzoeken zijn primair van betekenis voor het lokale niveau, maar niet alle geconstateerde problemen kunnen op dit niveau worden opgelost. In de zogenoemde metarapportage voor het rijksbeleid geven de inspecties aan welke bevindingen voor het jeugdbeleid op rijksniveau van belang zijn.

Het jaar 2006 vormt voor de inspecties een transitiejaar waarin de resultaten van het project binnen de samenwerkende inspecties worden geïncorporeerd en waarin zij de ITJ-werkwijze verder zullen doorontwikkelen. De thema's van de ITJ-onderzoeken in 2006 zijn onder meer jeugdprostitutie, agressie in en rond de school, overgewicht bij kinderen, kindermishandeling en voortijdig schoolverlaten. Bij deze onderzoeken wordt onder meer op basis van het risicomodel ITJ bepaald waar (in welke gemeente, wijk of regio) de onderzoeken worden uitgevoerd. Dit

risicomodel is nu nog in ontwikkeling en zal vanaf 2007 – als ook de landelijke jeugdmonitor gereed is – de probleemgeoriënteerde aanpak van ITJ ondersteunen.

Integraal toezicht is niet alleen een succesvol resultaat van Operatie Jong, het sluit in haar visie en werkwijze ook aan bij de principes die in de rijksbrede Tweede Kaderstellende Visie op Toezicht zijn geformuleerd. Het kabinet wil de eenzijdige hiërarchische (verticale) en detaillistische wijze waarop toezicht en controle op uitvoeringsorganisaties (en decentrale overheden) wordt uitgeoefend, aanpassen. ITJ past binnen deze beleidsvisie. De ervaringen bij de pilotgemeenten laten zien dat het open toezichtkader van ITJ ruimte laat voor lokale inkleuring en dat betrokken partijen zich door onze situationele aanpak voelen uitgedaagd om oplossingen en verbeteringen op maat te formuleren.

Doel van de samenwerkende inspecties was vanaf het begin om de maatschappelijke effecten van de jeugdketen te vergroten. Dat geldt ook voor het toezicht. Het ITJ-project laat zien dat de integrale werkwijze effectiever is bij de aanpak van maatschappelijke problemen, dan wanneer de toezichthouder 'verkokerd' opereert. Integraal toezicht is daarom een aanvulling op sectoraal toezicht, dat vooral naar prestaties van afzonderlijke voorzieningen kijkt.

Ondanks het gegeven dat effectiviteit bij ITJ voorop staat vormt de maatschappelijke druk op een zo efficiënt mogelijke uitvoering van toezicht en op het minimaliseren van de toezichtlast bij voorzieningen voor de inspecties een belangrijk aandachtspunt.